

GEMEENSCHAPPELIJK RAPPORT opgesteld door Mrs T. J. Dorhout Mees en Frédéric Sohr

Hoogleraren te Utrecht resp. te Brussel

over het

SCHADEVERZEKERINGSRECHT II

A. Inleidende opmerkingen.

De behandeling der afzonderlijke rapporten en van het gemeenschappelijk rapport van de ondergetekenden werd ter vergadering d.d. 6 en 7 December 1951 te 's-Gravenhage voor de conclusies 1, 2 en 3 voltooid, doch de behandeling van de conclusies 4 en 5 werd verwezen naar de vergadering, op 3 en 4 October 1952 te Brussel te houden. Voor algemene beschouwingen en voor conclusies 4 en 5 verwijzen de ondergetekenden derhalve naar hun reeds uitgebrachte rapport d.d. 4 September 1951.

In de vergadering van December 1951 werd aan de ondergetekenden overgelaten, de nog verder te behandelen punten vast te stellen. Zij kwamen daaromtrent tot overeenstemming, stelden evenals ten vorigen male ieder een rapport hierover op betreffende geldend recht en voorgestelde wijziging in eigen land, en stelden ten slotte in schriftelijk overleg het onderhavig gemeenschappelijk rapport samen. Hieronder volgt vermelding der nieuw te behandelen punten telkens met de gemeenschappelijke conclusie.

B. Conclusies.

(Voor 1 en 2 zie het rapport van 4 September 1951 onder 4 en 5).

3. EIGEN SCHULD VAN DE VERZEKERDE.

Het bestaande recht in beide landen vertoont in zoverre overeenstemming, dat bij beide de zeeverzekering elke graad van schuld van de verzekerde van dekking uitsluit. Terwijl dit echter volgens het Nederlandse recht ook regel is voor alle andere verzekering, artikel 276, en alleen artikel 294 voor brandverzekering beperkt is tot merkelijke schuld of (merkelijke) nalatigheid, is de uitsluiting van grove schuld in België regel. Dit laatste schijnt te verkiezen.

De voor-ontwerpen van wet lopen verder uiteen. Artikel 17 van het ontwerp van de Bedrijfsgroep wil alleen grove schuld, waaronder het nog ernstiger opzet is begrepen, van de dekking uitsluiten en dus zich wat de algemene regel betreft conformeren aan de bestaande Belgische wet, doch het

ontwerp-VAN DIEVOET sluit alleen opzet uit (artikel 6), behoudens beperkte mogelijkheid van afwijkend beding.

De vraag, wat „eigen” schuld bij rechtspersonen betekent, wordt noch in de bestaande wetgevingen noch in het ontwerp-VAN DIEVOET beantwoord. Artikel 17-2 van het ontwerp van de Bedrijfsgroep echter geeft aan wat hieronder voor het verzekeringsrecht, dus zonder verdere consequenties voor andere gebieden van het recht, moet worden verstaan:

Beide rapporteurs verkiezen het systeem van art. 17, van het ontwerp van de Bedrijfsgroep in zijn geheel, dus inbegrepen al. 2.

4. RECHTEN VAN DERDEN DIE BIJ DE VERZEKERDE VOORWERPEN BELANG HEBBEN, ZOALS SCHULDEISERS DIE ZAKELIJKE ZEKERHEID BEZITEN OF BEVOORRECHT ZIJN.

Ten aanzien van de dekking van het belang van hypotheek- en pandhouders gaan de beide voor-ontwerpen van een geheel verschillend systeem uit. Art. 41 van het ontwerp van de Bedrijfsgroep gaat in beginsel niet verder dan het bestaande artikel 297, door aan de betekening van een hypothecair beding aan de verzekeraar slechts het gevolg te verbinden dat de verzekeringspenningen in de plaats treden van het tenietgegane onderpand, zodat de verzekeraar met de schuldeiser in plaats van met de verzekerde moet afrekenen. Het ontwerp breidt de regeling slechts uit tot alle soorten verzekering en nevens hypotheek ook tot pand. Het gevaar, dat de schuldeiser loopt doordat de verzekeraar om enige reden in het geheel niet behoeft te betalen, wordt in de praktijk opgevangen door de hypotheekverklaring, welke practijk alleszins bevredigend werkt. Volgens het ontwerp-VAN DIEVOET daarentegen is deze extra dekking een door de wet aan de betekening van het hypothecair beding verbonden gevolg. Zij zal dus de verzekeraar kunnen worden opgelegd zodra hij maar een brandverzekering heeft gesloten.

Ondergetekenden zijn het eens over de wenselijkheid van een regeling in de geest van artikel 4 van het ontwerp van de Bedrijfsgroep, zonder de extra dekking uit te sluiten, die door art. 66 van het ontwerp-VAN DIEVOET bedoeld wordt.

5. BEWIJS DER OVEREENKOMST.

Het Nederlands burgerlijk recht kent sinds 1934 in het algemeen geen beperking meer van de mogelijkheid, bewijs door getuigen te leveren. Een voorschrift als artikel 1325 van het Belgisch Burgerlijk Wetboek is in Nederland onbekend. Dat polissen in meer dan een origineel exemplaar worden opgemaakt komt, voorzover ons bekend, in Nederland niet voor.

De rapporteurs stellen vast, dat de bestaande wetgevingen vrijwel gelijk zijn. Uitwerking en formulering in de beide voor-ontwerpen lopen uiteen, maar wezenlijk verschil tussen artikel 5 van het ontwerp-VAN DIEVOET enerzijds, de artikelen 9 en 10 van het ontwerp van de Bedrijfsgroep anderzijds is niet aanwezig.

6. GEVOLGEN VAN DE WANBETALING DER PREMIE.

De bestaande wetgevingen in beide landen zijn op dit punt volkomen gelijk door het niet te regelen. De beide voor-ontwerpen geven blijk van het inzicht dat een voorziening nodig is. Deze wordt echter in zeer verschillende richting gezocht door de artikelen 19, 20 en 21 van het ontwerp-VAN DIEVOET enerzijds, artikel 43 van het ontwerp van de Bedrijfsgroep anderzijds. Aan dit verschil ligt niet alleen een verschillende keuze in een incidenteel geval, maar een verschillende opvatting van de taak van de wetgever ten grondslag, gelijk ook bij de regeling van de bescherming van de hypotheekhouder is gebleken.

De rapporteur SOHR verenigt zich geheel met de regeling, in de artt. 19, 20 en 21 van het Ontwerp-VAN DIEVOET vervat, waarbij hij opmerkt dat zij alleen geldt voor landverzekering. De rapporteur DORHOUT MEES acht bedoelde regeling op zichzelf juist en zou dan ook tegen opneming in de wet geen overwegend bezwaar hebben. Hij geeft er echter de voorkeur aan dat de wet hier niet in details treedt, en acht de in art. 43 van het Ontwerp van de Bedrijfsgroep voorgestelde regel voldoende en wegens zijn meer algemene strekking te verkiezen.

Utrecht/Brussel, Juni 1952

T. J. DORHOUT MEES
FRÉDÉRIC SOHR